І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740
New York's Telephone: BArclay 7-4125

РІК LXVII. Ч. 208. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 28-го ЖОВТНЯ 1960 6 ЦЕНТІВ — 6 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, OCTOBER 28, 1960 No. 208. VOL. LXVII.

УРЯД ЗВІЛЬНЯЄ РЕЗЕРВОВІ ФОНДИ ДЛЯ ПОЖВАВЛЕННЯ ЕКОНОМІКИ

РАДА ФЕДЕРАЛЬНОЇ РЕЗЕРВИ ЗВІЛЬНИЛА ДЛЯ ПОЗИЧОК $1,300,000,000, ЩОБ ПОЖВАВИТИ ЕКОНОМІКУ ПЕРЕД РІЗДВЯНИМИ СВЯТАМИ

Вашингтон. — Рада Федеральної Резерви 26-го жовтня звільнила зі своїх резервових фондів $1,300,000,000 на те, щоб між Днем Подяки і Різдвом пожвавити рух в економіці країни, бо в банках відчувався брак капіталу на уділювання позичок підприємцям та торговельним фірмам. У повідомленні про це звільнення нічого не говориться про загальний стан економіки країни. Але в господарських колах дивляться на цей крок Федеральної Резерви як на реакцію на деякі познаки в економіці, які свідчать про знижкові тенденції. Недавно Рада Федеральної Резерви зменшила була дисконти від банкових позичок, щоб заохотити підприємців позичати гроші для розвитку своїх підприємств. Нове зарядження є лібералізацією давніших постанов про те, які високі резерви мусять мати банки, які користають із фондів Федеральної Резерви. Згідно з новим зарядженням, починаючи від 24-го листопада, 6,200 банків, які є членами Федеральної Резервової Системи, можуть уважати всю свою готівку за частину своїх резерв. Це значить, що всі ті банки не мусять тримати своїх резерв у 12-ох відділах Федеральних Резервових Банків, які є в цій країні. Всі 6,200 банків можуть призначати всю свою готівку на уділювання кредитів тим, що їх будуть потребувати. Рада Федеральної Резерви передбачає, що між Днем Подяки і Різдвом всі її банки потребуватимуть коло одного більйона долярів на позички. Коли б виявилася потреба дальших фондів на кредити, тоді Рада Федеральної Резерви подбає про дальше звільнення фондів на цю ціль. Одночасно Рада повідомила деякі свої банки, що вони не мусять зберігати такі високі резервові фонди ,як це було досі. Це відноситься до банків резерви в Ню Йорку і Шикаґо, які досі мусіли зберігати свої резерви у висоті 17,5% від своїх депозитів. Від 1-го грудня вони зможуть мати свої резерви у висоті 16,5%, це значить такі великі, які обов'язували інші банки в країні. Цього вже віддавна вимагали банки в деяких великих промислово - торговельних центрах. Але Рада Федеральної Резерви одночасно зарядила, щоб всі менші банки в країні зберігали свої резерви у висоті не 11-ох%, як було досі, тільки збільшили їх до — 12-ох%. Це зарядження обов'язує від 24-го листопада, це значить від Дня Подяки. Але це нове зарядження зовсім не свідчить про те, що ці банки матимуть менше готівки для уділювання кредитів, бо дозвіл на те, щоб вся готівка могла служити за резервові фонди звільнить більше як $520 мільйонів, які можна буде ужити на уділювання позичок. Економісти гадають, що нові зарядження Ради Федеральної Резерви пожвавлять економіку перед Різдвяними святами, коли є найбільший рух в торгівлі в цій країні, і той рух свідчить, звичайно, про те, яким шляхом їтиме господарство в найближчому році, що починається по святах.

Секретар оборони Ґейтс проти критики оборонної програми

Маямі, Флорида. — Секретар оборони Томас С. Ґейтс, відбув пресову конференцію під час побуту в Маямі, куди він прибув на виголошення промови на зборах поштмайстрів, на якій гостро виступив проти тих критиків, які виступають проти оборонної програми президента Айзенгавера, та заявив, що ЗДА є тепер „наймогутнішою державою в світі". Ґейтс говорив про ті успіхи, які зроблено для оборони ЗДА під час республіканського уряду, і заявив, що невірним є оскаржування сенатором Кеннеді уряду в тому, що допустив до послаблення оборонної сили ЗДА. Секретар оборони сказав, що комуністи ліпше оцінюють збройну могутність ЗДА, як Кеннеді і його прихильники. Ґейтс заявив: „ Я негайно зрезиґнував би з свого становища, коли б я мав будь-яку підставу думати, що наша збройна могутність є другорядна. Я знаю, що ми є на першому місці. І я знаю, що і СССР здає собі справу з цього". Секретар оборони пригадував, як ЗДА реаґували на кризу в Ливані, Квімой і в Конґо та твердив, що ніхто не сміє говорити, що ті реакції не добрі.

Канадійський уряд старається про збільшення консумпції і продукції

Оттава. — Голова канадійського уряду прем'єр Джан Дж. Діфенбейкер скликав конференцію провінційних прем'єрів, на якій в засаді погодилися в тому, щоб підтримати плян скріпити купівельну силу консументів а вслід за тим і збільшити крайову продукцію. На думку прем'єра треба б зорганізувати Крайову Раду для справ продукції, подібну до того дорадчого тіла економічного, яке існує в Лондоні. В конференції з прем'єром брали участь представники бизнесменів, робітничих організацій, фармерів, університетів та інших груп населення. На скликаній сесії парляменту мали б ухвалити закон про Раду для справ продукції. Це мало б статися ще цього року перед Різдвяними святами. На конференції рекомендовано також такі дві інші акції: поширити вишкіл в різних галузях промислу і сприяти тому, щоб промисли могли розбудовувати фабрики, в яких можна б було збільшувати продукцію.

В АМЕРИЦІ

● **Криголам „ Іствінд"** відплив 25-го жовтня до Антарктиди, щоб там очистити порт Мек-Мурдо від льоду, щоб можна було туди постачати харчі і потрібний виряд для бази в Мек Мурдо Савнді.

● **Департамент справедливости** повідомляє, що вже 16-го листопада звільнять із тюрми 38-річного Дейвіда Ґрінґласса, який був засуджений до 15-річного ув'язнення за те, що помагав шпигунам Джюліюсові і Етелі Розенберґам викрасти атомові таємниці та передати їх СССР. Подружжя Розенберґів згинули на електричному кріслі в 1953 році, а Ґрінґлас почав відбувати кару в липні 1951-го року. Його не засудили до смертної кари, бо він признався до злочину і свідчив проти Розенберґів. Його звільнять тому, що „поправно поводився" в тюрмі.

● **Щораз більше щоденників** підтримують кандидатуру віцепрезидента Ніксона. І так 25-го жовтня повідомили, що щоденники у Вотертавні, Н. Й., Біґгемптоні, Н. Й., Вейнсборо, Вірджінія, Колюмбії, Південна Каролайна і Стемфорді, Конектикат, заявили підтримувати кандидатуру Ніксона, який „має досвід", і який добре „працював" для ЗДА.

Малайський прем'єр знайомить Президента про спір за Західню Ґвінею

Президент Айзенгавер прощається з малайським прем'єром Тунку Абдулем Рагманом після відбутої з ним у Білому Домі конференції.

Вашингтон. — Прем'єр Малайської Федерації Тенґку Абдул Рахман був прийнятий в минулу середу президентом Айзенгавером і державним секретарем Крістіяном Гертером та представив їм свій плян посередництва між Індонезією і Голляндією в їхньому спорі за Західню Ґвінею. Індонезія вважає, що Ґвінея — це один з островів їхнього архіпелагу і тому належить Індонезії, що була до 1945 чи фактично аж до 1949 р. голляндською колонією, відомою як Голляндська Індія. Голляндія відмовилась передати Західню Ґвінею Індонезії, у згоді з Австралією, яка адмініструє Східню Ґвінею. На цьому тлі Індонезія зірвала дипломатичні взаємини з Голляндією та сконфіскувала всі голляндські маєтки. Тенґку Абдул Рахман просив Президента „моральної підтримки" в його заходах, щоб завести мир в південній Азії. Подробиць його посередництва не виявлено, бо він не подав їх ще до відома голляндському урядові. У цій справі Абдул Рахман говоритиме також з генеральним секретарем ОН Даґом Гаммершілдом.

Ніксон обіцяє „вершинну конференцію" з Хрущовим; Кеннеді говорить про знижку в економіці

Толідо, Огайо. — Віцепрезидент Ніксон 26-го жовтня вів виборчу кампанію в стейті Огайо і в місті Толідо заявив, що він, якщо стане президентом то відбуде „конференцію на вершинах" із Хрущовим та іншими головами уряду, щоб на ній, десь коло 1-го лютого, прийти до порозуміння між Сходом і Заходом в справі контролі атомової зброї та її продукції. Ніксон заявив, що як його виберуть на президента, то він вже 9-го листопада проситиме президента Айзенгавера, щоб вислав до Женеви Генрі Кебота Ладжа, який він би переговори з представниками СССР в справі контролі атомової зброї. Якщо впродовж 8-ох днів Ладж всліє прийти до порозуміння з СССР, тоді Ніксон старатиметься про конференцію "на вершинах із представниками СССР і Англії. Якщо не буде порозуміння, то Ніксон зарядить продовжувати підземні пробні атомові експльозії. — Сенатор Кеннеді того самого дня вів виборчу кампанію в Дітройті. Він оскаржував республіканський уряд в тому, що спричинив вже дві господарські знижки, а тепер знов економіка ЗДА виявляє познаки рецесії. Кеннеді обіцяв вести таку економічну політику, в якій не буде господарських знижок, і в якій зменшиться число безробітних.

„Ню Йорк Таймс" підтримує кандидатуру Кеннеді на президента ЗДА

Ню Йорк. — Відомий американський щоденник „Ню Йорк Таймс" надрукував у числі за 27 жовтня ц. р., редакційну статтю п. н. „Вибір кандидата", в якій з'ясовує своє становище до демократичної і республіканської кандидатури і заявляє свою підтримку для кандидатури сен. Джана Ф. Кеннеді. Стверджуючи, що в питаннях закордонної політики обидва кандидати — і Ніксон і Кеннеді — є в загальному однозгідні, віддає перевагу таки сен. Кеннеді, як більш гнучкому і менше принципіяльному, більш зрівноваженому й менш емоційному, як віцепрезидент Ричард М. Ніксон. Якщо ж іде про інші аспекти майбутньої президентури і зокрема про внутрішню політику, то на думку „Ню Йорк Таймсу" вибір Кеннеді на Президента усуне існуючу протягом останніх років аномалію, яка виявлялася в демократичній більшості в Конґресі і в республіканському проводові в адміністрації країни. Цей розрив в політичному проводі країни, лагоджений зручно през. Айзенгавером, міг би бути загрозливий — на думку „Ню орк Таймсу" — якщо президентом був обраний Ніксон, який, мовляв не має таких дипломатичних здібностей, як Айзенгавер.

Появилася монографія Ол. Архипенка

Заходами видавництва „Техне" в Ню Йорку, появилася монументальна монографія нашого світової слави скульптора Олександра Архипенка. Монографія ця, видана англійською мовою, має 346 сторінок, у тому 110 сторінок тексту і 236 сторінок з 311 ілюстраціями, в тому 30 кольоровими. Текст цієї монографії складається з циклу статтей самого Архипенка, що були давніше темою його викладів на американських університетах, і вийнятків із статтей 50 істориків мистецтва, що стосуються мистецтва Архипенка і нових течій у світовому мистецтві. У 24 розділах своєї праці Архипенко роз'яснює свою філософію мистецтва, теорію творчости як феномену космічної енергії та аналізує розвиток творчої свідомости. Книга приносить також список осіб і музеїв, що в своїх збірках мають твори Архипенка, список інституцій, в яких він учив і викладав, як теж список міст у цілому світі, де відбувалися 122 його індивідуальні виставки. Передмову до цієї монографії написав Святослав Гординський, підкресливши особливо ті елементи Архипенкової творчости, що виросли з української землі і традиції. Архипенко саме нещодавно повернувся до Ню Йорку з Німеччини де він мав незвичайно успішну ретроспективну виставку своїх творів, яка відзначила 50 років першої його індивідуальної виставки в Німеччині.

Паламарчук повторяє московські фрази про „аґресивність" ЗДА і Німеччини

Об'єднані Нації. — Лука Паламарчук, на папері міністер закордонних справ УССР, промовляв в минулу середу в Політичній Комісії Об'єднаних Націй під час дебат над справою міжнародного роззброєння ,та повторяв відомі хрущовські закиди щодо небезпеки „аґресії" збоку ЗДА й Західньої Німеччини. Паламарчук твердив, що Америка підготовляє тепер мапу важливих стратегічних пунктів в Совєтському Союзі з метою заатакувати їх та що Америка озброює Західню Німеччину, щоб випустити „німецького тиґра" проти Совєтів. Паламарчук особливо журився західньо - німецькими військовими базами поза її тереном. Говорячи під диктатом своїх московських приказодавців, Паламарчук так само натякнув на можливість бойкотування совєтською делеґацією дальших нарад над роззброєнням. На тому засіданні промовляли ще перуанський делеґат д-р Віктор Беляунде, репрезентанти Ляосу і Камбоджі, представники Ірану і Колюмбії.

До Конґа полетить делеґація ОН для замирення тамошніх політиків

Об'єднані Нації. — В кулуарах Об'єднаних Націй обмірковується плян, офіційно прийнятий останньою надзвичайною сесією Генеральної Асамблеї ОН, щоб вислати до Конґа окремих „парляментарів", які знайшли б політичну розв'язку в тамошній хаотичній і анархічній ситуації. Ця ситуація продовжується. Військовий шеф Жозеф Мобуту вирікся думки полетіти до Ню Йорку до генерального секретаря ОН Гаммершилда із скарґою проти його представників в Конґо, залишившися на свому пості та продовжує боротьбу за владу. Він дістав підтримку з двох сторін: президент Косавубу проголосив декрет, який леґалізує правління, що його покликав був до життя Мобуту, а з недалекого міста Тайсвіль маршують до столиці Леопольдвілю конґолійські війська, вірні Мобуту. Між Мобуту і місією ОН в Конґо настав одвертий і гострий конфлікт, бо Мобуту закидає місії ОН, що вона фаворизує Люмумбу, не визнає за Колеґією високих комісарів прероґатив уряду та не дозволяє стабілізувати відносини, йдучи по лінії інтриґ просовєтських держав Ґвінеї і Ґани.

Совєти поновлюють погрозу бойкотування нарад над міжнародним роззброєнням

Об'єднані Нації. — У дальшому ході дебат в Політичній Комісії Об'єднаних Націй Валеріян Зорін заявив у минулий вівторок знову, що ці дебати доказують „щораз ясніше", що західні держави „не хочуть" зробити ніяких позитивних кроків в напрямку до роззброєння і тому не має сенсу брати в них участь. Ця заява Зоріна переконує західніх учасників, що Совєти шукають тільки найменшої зачіпки, щоб збойкутувати дальші наради над розброєнням. Водночас, совєтське становище рішуче неприйнятливе для Заходу. Зорін настоював, що в першому році роззброювання, за пляном Хрущова, треба обов'язково зліквідувати всі існуючі закордонні бази. У відповідь на заміт англійського міністра Ормсбі Ґора, що таке роззброєння стосувалось би тільки Заходу, зліквідувавши рівновагу сил у користь Совєтів, Зорін „обіцяв", що „в заміну" Совєти зредукують свою кількість керованих ракет.

Австрія злагіднює свою боротьбу проти Італії за південний Тироль

Об'єднані Нації. — Д-р Бруно Крайски, міністер закордонних справ Австрії, заявив у минулий вівторок на Спеціяльній Політичній Комісії Об'єднаних Націй, що він відкличе свою первісну резолюцію в справі прав австрійських німців в італійському південному Тиролі та зголосить іншу, більш поміркованy. Австрія зголосила скаргу проти Італії за зламання умови з 5 вересня 1946 р. про „справедливу і демократичну розв'язку" проблеми південно тирольських німців. Тому, що австрійський міністер зорієнтувався, що його первісна резолюція з закликом до Італії, щоб вона признала 250.000 південно-тирольським німцям автономію, не знайде потрібної більшости, то він рішився зголосити резолюцію, яка зобов'язувала б генерального секретаря Гаммершилда відіграти ролю посередника між Віднем і Римом у цій справі. Але представник Італії д-р Ґетано Мартіно згори заявив, що Італія є проти такої резолюції, бо вважає, що безпосереднє встрявання Об'єднаних Націй до цієї справи розпалить в Південному Тиролі пристрасті і загострить відносини.

Літературну нагороду Нобеля признано французькому поетові і дипломатові Лєже

Стокгольм, Швеція. — Шведська Академія Наук признала нагороду Нобеля в ділянці літератури за 1961 рік Алексісові Лєже, колишньому французькому дипломатові і тепер працівникові в Конґресовій Бібліотеці ЗДА у Вашингтоні, який виступає під літературним псевдонімом Сент - Джан Перс. Цьогорічний лавреат Нобеля має 73 роки і живе у З'єдинених Державах Америки з часу інвазії гітлерівських армій на Францію в 1940 р., коли він був примушений еміґрувати. Признана йому грошова нагорода виносить цього року 43,700 долярів. Алексіс Лєже, що його повне прізвище звучить Алексіс Сент Лєже Лєже, виступив як поет ще перед першою світовою війною і ще заки він почав свою дипломатичну кар'єру. Згодом він прийняв псевдонім Сент-Джан Перс. Першою його збіркою були „Елеґії", опубліковані 1910 р. У своїй останній збірці, виданій під назвою „Хроніка", Лєже, затривожений майбутньою долею Европи, закликає до повороту до людського серця.

УКРАЇНСЬКА ХРОНІКА

● **Під час Десятого Всеканадійського З'їзду СУЖЕРО,** що відбувся в жовтні ц. р. в міст Торонто, Онт., в Канаді, на голову Головної Управи СУЖЕРО обрано одноголосно п. Миколу Приходька.

● **Товариська зустріч абсольвентів і колишніх студентів та професорів УГА-УТГІ** відбудеться в суботу 29-го жовтня в приміщеннях Української Православної Церкви Св. Володимира — 160 Вест. 82 стріт в Ню Йорку. Початок о 10-ій годині ранку.

● **Клітина УАТ „Зарево" в Ню Йорку** започатковує цикл ідеологічних доповідей. Під час першого вечору, що відбудеться в неділю дня 30 жовтня ц. р. в залі Українського Народного Дому в Ню Йорку, із доповідями виступлять — М. Белендюк на тему „Позитивні сторони Драгоманова" і П. Дорожинський на тему „Неґативні впливи М. Драгоманова вкінці 19-го ст.".

● **Дирекція Університету Українознавства при НТШ** повідомляє, що четвертий цикл викладів відбудеться в суботу, дня 29-го жовтня ц. р., від год. 2-ої по пол., в домівці НТШ при 302-304 Вест 137-ма вулиця у Ню Йорку.

ЗДА БУДУТЬ ЗБРОЙНО БОРОНИТИ СВОЮ БАЗУ ҐВАНТАНАМО НА КУБІ

Вашингтон. — З'єдинені Держави рішені оборонити збросю свою морську базу на Кубі, Ґантанамо, якщо кубинський режим Кастра рішився би заатакувати її і пробувати відібрати. Зрештою американський уряд устійнюватиме свою політику супроти Куби надалі на базі останніх рішень Організації американських держав на конференції в Сан Хозе, — така основна політика Вашинґтону супроти Куби, за твердженнями американської преси, що покликуються на вірогідне джерело. ЗДА дістали на Кубі морську базу в Ґантанамо за договором з 1903 року. У тому договорі застережено, що ніодна з заінтересованих сторін не може самовільно, без згоди другої сторони, приймати рішення щодо долі тієї бази. Американський уряд — твердять газети — не вважає тієї бази за предмет якихсь можливих торгів чи взагалі переговорів з теперішнім кубинським режимом. Однак, всупереч буйдючим заявам Фіделя Кастра, в американських керівних колах існує переконання, що Фідель Кастро не провокуватиме розгри з приводу Ґантанамо, здаючи собі справу, що американський збройний відпір проти всякої кубинської провокації у практиці був би кінцем режиму Кастра. Керівні американські чинники гадають, що покищо Кастро користується все ще таким авторитетом в кубинському народі, що тамошня ворожа йому партизанка не може мати поважного успіху. Зате передбачається щораз гірші взаємини між Кубою Кастра й іншими південно - американськими державами, що з часом вможливить колективну акцію проти Кастра. Доказом неприхильних супроти Кастра настроїв серед південно-американських країн є факт, що тільки дві держави зголосили були застереження щодо проєктованого Америкою ембарґа на вивіз товарів до Куби, при чому одна з них просила тільки додаткових інформацій, а ніодна південно-американська держава не добачала у тому ембарґо порушення принципів Організації американських держав. Куба, як відомо, відмовилась прийняти послуги Комісії з шістьох південно-американських міністрів закордонних справ, які — за постановою конференції в Сан Хозе — мали б розглянути цілість американсько - кубинських відносин та обопільні скарги і посередничити для покращання взаємин між Кубою і ЗДА. Те неґативне становище Фіделя Кастра південно-американські держави зрозуміли, як образу і доказ злої волі. У зв'язку з такими настроями вже на недалекий час у Вашинґтоні передбачають колективний господарський бойкот Куби всіми членами Організації американських держав. Це був би початок кінця режиму Кастра. Знавці кубинських відносин твердять, що щойно за рік-два кубинський нарід сам звернеться проти Кастра.

В Сальвадорі перебрала владу хунта; президент Лемус втік із країни

Сан Сальвадор. — 26-го жовтня група армійських офіцерів зробила безкровний переворот і владу в країні перейняла 6-членна хунта, а президент Хозе Марія Лямус втік із Сальвадору, і, як гадають, виїхав до ЗДА на Фльориду. В країні панує спокій. Полковник Цезар Янес Уріяс, який є головою хунти, заявив, що він старатиметься зберігати порядок в державі, а пізніше зарядить вибори нового президента, що зможе бути в 1962 році. До урядової хунти належать, крім полковника Уріяса, ще такі особи: підполковник Міґуель Анджел Кастілльо, капітан Рубен Альфонзо Розалес, д-р Рене Фортін Фалля Маґана, д-р Фабіо Кастімльо і д-р Рікардо Фалля Касерес. В Сальвадорі був воєнний стан від 5-го вересня і відбувалися демонстрації проти президента Лямуса, який був проти політичних партій. Тепер партії зможуть без перешкоди вести свою діяльність.

Франція признала Німеччині вишкільні бази на своїй території

Париж. — У минулий вівторок підписано в Парижі договір між Францією і Західньою Німеччиною про призначення у Франції теренів для вишколювання німецьких вояків, як також на різні західньо-німецькі військові магазини. Принципову згоду Франції, Західня Німеччина дістала у цій справі вже 3-го травня, а від того часу йшли наради над уточненням порозуміння. Признані німцям бази у Франції стосуються Надренії і південної Франції біля Піренеїв. Ліва французька преса під батутою комуністів кричить з цього приводу про „четверту окупацію Франції німцями" — маючи на увазі попередні аґресії в р. р. 1870, 1914 і 1940. Цим разом — за голосами французьких комуністів — ця „німецька аґресія" — найгірша, бо дістеться за згодою французького уряду. Підставою для цього порозуміння про вишкільні бази для західньо-німецької армії у Франції є факт, що в Західній Німеччині просто нема місця для такої цілі та що Західня Німеччина положена заблизько Сходу, щоб можна було влаштовувати там склади амуніції і інші вартісні військові споруди. Коли Західня Німеччина, оглядаючись за потрібними їй запільними теренами, почала переговорювати в цій справі з Еспанією, Москва разом із західними соціялістами зняли крик, що оце „німецькі фашисти злигуються з еспанськими фашистами".

У СВІТІ

● **До Австралії,** на запрошення тамошніх професійних спілок, прибули вперше три комуно - китайські „гості", нібито також робітничі діячі. Втікачі з Совєтського Союзу разом із патріотичними австралійськими громадянами уладили бурхливі демонстрації в Мелбірні, Сиднею і Брісбейні, куди приїздили ці большевики.

● **Норвезький** міністер закордонних справ Гальвард Лянґе вистосував публічну пересторогу на адресу Москви, що її постійний натиск і цькування Норвеґії проти її союзників з Північно - атлянтійського пакту (НАТО) можуть переконати норвежських державних керівників, що дійсно треба прийняти від Америки атомову зброю і дозволити їй на ракетні бази в Норвеґії. До цього часу Норвеґія з власного почину відмовлялась від цього, але тратить терпець при вічному цькуванні збоку Москви.

● **Фінський** міністер торгівлі і промислу поїхав до Лондону для переговорів про приступлення Фінляндії до сьомичленного західньо - европейського економічного бльоку, що існує під проводом Англії. Просто з Лондону він поїде до Москви, щоб поінформувати московського міністра закордонної торгівлі про вислід своїх нарад з англійцями. Фінляндія цілком залежить від ласки - неласки СССР. Хрущов під час своєї останньої візити в Гельсінках „ласкаво дозволив" Фінляндії на її тіснішу участь в західньо-европейській торгівлі.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N. J.

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N. J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917. — authorized July 31, 1918.

Subscription Rates: One year $12.00; six months $6.25; three months $3.25. — Jersey City and Foreign Rates: One year $14.00; six months $7.50; three months $4.00. For UNA members monthly 65c.
Передплата: На рік $12.00; на пів року $6.25; на три місяці $3.25. — В Джерзі Сіті і закордоном — На рік $14.00; на пів року $7.50; на три місяці $4.00. — Для членів У. Н. Союзу, чоловік і жінок — 65 центів місячно. — За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Адреса: „SVOBODA", P.O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

Пляни й можливості де Ґоля

Французький прем'єр Мішель Дебре, льояльний виконавець волі президента Шарля де Ґоля, поставивши справу в площину довір'я режимові та загрозивши розв'язанням парляменту і розписанням нових виборів — чого всі у Франції бояться, — перевів у понеділок 24-го жовтня через французький парлямент закон про творення незалежної французької військово-атомової потуги коштом $1,200,000,000. Опозиція проти того проєкту була найсильніша за все існування режиму де Ґоля і не походила з комуністичних, а з тих демократичних кіл, які лякаються, що амбітні пляни де Ґоля спаралізують санацію французької економіки та спричинять кризу в таборі Північно - атлантійського пакту (НАТО). Помірковані французькі політики бояться, що бажання де Ґоля, щоб Франція стала мілітарно й політично рівнорядною міжнародною силою із ЗДА та Англією і разом з ними створила тріюмвірат для вирішування взагалі всіх світових справ, що змагання до такої цілі тільки прискорить час, коли Америка відкличе свої війська з Европи та насторожить проти Франції всі малі держави з НАТО.

Очевидно, що вільний світ повинен радіти, коли будь-котра вільна країна поважніше ставиться до проблеми своєї оборони проти комуністичної загрози та збільшує свою військову могутність. Але у випадку з Францією справа складніша. 5-ий рік це в Альжирі кривава війна проти мусульманських партизанів і виснажує Францію мілітарно та фінансово. Пів-мільйонова армія стоїть в Альжирі, замість в Европі, а затяжна збройна боротьба проти арабських націоналістів на тлі могутнього руху відродження всіх народів Африки, ставить у незручну ситуацію всіх союзників Франції, зокрема Америку, викликає глибокий психічний конфлікт в самому французькому громадянстві та дає могутні пропагандивні атути в руки Москви. Здаючи собі справу, що в цій ситуації позиція Франції в Об'єднаних Націях дуже слаба, вона не бере активної участи в їх загальних дебатах, а навіть над справою Альжиру бойкотуватиме ,ставши на принциповому становищі, що Об'єднаним Націям нічого мішатися до цієї її „внутрішньої справи". Але ж годі погодитись, що Альжир це справа тільки Франції, якщо внаслідок такої політики мусульманський лідер того Альжиру ,персонально людина західньої культури й орієнтації, розчарувавшись в надіях на безпосередні переговори з французами, їде до Москви і Пейпінгу, а вернувшись додому — прославляє ці центри світового комунізму.

Ото ж нічого дивуватись, що ні у Вашингтоні, ні в Лондоні, ані в Бонні нема захоплення цим атомовим виявом „політики величности" де Ґоля, для якої, мабуть, в нинішній міжнародній констеляції і у внутрішній ситуації Франції — нема місця. Ще два роки тому Франція стояла над берегом господарської катастрофи й тільки великими зусиллями поправила дещо свій бюджет та свої торговельний і платничий баланси. Вона переживає згадану психічну розтіч, яка щораз збільшує, а не поменшує опозиції проти режиму де Ґоля, і має альжирську війну, що їй не видно кінця.

Коли в такій ситуації де Ґоль виголошує промови, в яких можна дошукатись поток знецінювання військового і політичного примату Америки, то нічого дивуватися, що німецький канцлер Аденауер сильно хвилюється. Бажання Франції де Ґоля зрівнятись з ЗДА і Англією військовою силою і значенням — це доказ великої амбіції, але — здається — малого почуття реалізму.

Новий шантаж Москви

Здобування стійкої закордонної валюти і зокрема американських долярів з допомогою широко розбудованої Совєтами т. зв. посилкової акції, значить висилання пакунків і грошових переказів до СССР, давало й дає Москві такі великі користі, що вона вирішила поширити цей „бизнес" на ще одну ділянку, а саме розбудову туристичного руху з Совєтського Союзу до ЗДА й інших вільних країн. У відрізненні до туристичного руху на Заході, де туристи самі оплачують усі кошти і витрати зв'язані із своїми відвідинами в чужоземних країнах, Совєти започатковують новий рід „туризму", який передбачає оплачування коштів і витрат їхніх туристів громадянами відвідуваних ними країн.

Туристичні агенції в Ню Йорку і в інших містах ЗДА одержали останнім часом обіжник від совєтської амбасади у Вашингтоні, в якому вона сповіщає, що від тепер американські громадяни можуть „виписувати" для відвідин у ЗДА своїх родичів і кревних із Совєтського Союзу. Для здійснення такого „випису" і для спроваджування до ЗДА бажаної особи з СССР треба тільки виповнити докладні анкети про себе, значить про того, хто спроваджує, як і про тих, хто мав би бути спроваджений до ЗДА і крім того подати зобов'язання на письмі, що спроваджуючий покриє не тільки всі кошти подорожі, але й забезпечить всі витрати зв'язані з приміщенням і прохарчуванням спроваджуваного до ЗДА совєтського громадянина. Анкети ці і зобов'язання мають бути підписані і завірені в нотаря і переслані до міністерства закордонних справ у Москві, яке, одержавши від відповідних інстанцій дозвіл на виїзд даного совєтського громадянина за кордон, виповняє пашпорт для нього і пересилає його не совєтському громадянинові безпосередньо, а до амбасади даної держави в Москві і сповіщає тільки дану особу, щоб вона зголосилася туди за візою, значить за дозволом на в'їзд для постійного перебування чи для відвідин. Після цього дана особа може виїхати, якщо має заплачений своїми рідними за кордоном білет, або якщо вона купила його собі в СССР сама за одержані із закордону гроші.

Цей новий винахід для поширення туристичного руху із Совєтського Союзу до країн вільного світу, що мав би бути буцімто новим виявом совєтського „піклування" про своїх громадян, є без ніякого сумніву черговою совєтською спекуляцією на почуттях громадян ЗДА й інших країн вільного світу, зв'язаних вузлами споріднення із людьми в Совєтському Союзі, і новим способом для вимушування від громадян вільного світу дальших грошових засобів на підтримування комуністичних режимів ,їхньої пропаганди і підривної роботи у світі.

З другого боку спроба Совєтів пожвавити туристичний рух із Совєтського Союзу розкриває й з'ясовує виразно всю різницю, яка існує між країнами з комуністичними режимами і державами вільного світу. Громадяни західніх держав виїжджають у відвідини чужоземних країн свобідно, без ніяких обмежень і перешкод і оплачують самі не тільки всі кошти подорожі, але й кошти перебування за кордоном й обдаровування своїх рідних презентами та грішми. Громадяни ж совєтського „раю", якщо вони не їдуть на державний кошт, значить як офіційні туристи, не мають можливости взагалі оплатити кошти своєї подорожі із власних засобів і тому теж совєтський уряд вимагає гарантії сплати цих коштів їхніми рідними за кордоном.

Вол. Колюбінський

ХОЛОДНА ВІЙНА Й МИ

Існуюча „холодна війна" або „війна нервів", що її знову до червоного розпалює Москва, дає як ще ніколи досі, надзвичайно сприятливу нагоду для інтенсивнішої популяризації ідеї привернення самостійности народам окупованим імперіялістичною Москвою. Деяка преса, хочби й американська, як ,напр., филаделфійський „Інквайрер", змінила свою втерту лінію й коли недавно ця газета писала про Київ, то покористовувалася таким правильним твердженням: „Кієв, Юкрейн", інша газета писала „Кієв, ЮССР", а не „Раша", як це донедавна вони практикували. Та насправді сенсаційним для нас були виступи деяких державних мужів Заходу, які, після довжезної мовчанки про положення не-російських народів, про їхні стремління й аспірації кінець-кінцем — заговорили. Деякі з них говорили більш одверто, як, наприклад, прем'єр Канади Дж. Діфенбейкер, або представник вільного Китаю з Формози, інші трохи скрито, та наявним фактом є, що всі вони почали бити в найбільш болюче місце Москви. Біль був такий гострий, що некультурний і нахабний Хрущов наказав свойому полентачеві й чолобителеві Подгорному, зареагувати на промови речників Заходу, зокрема на виступ Діфенбейкера, й перший раз з трибуни ОН заговорити по-українськи. А чому раніше ці „представники" України не виголошували промов в ОН українською мовою? Про що говорив Підгорний, про це вже писалося: його малохто слухав, ще менше вірило його нісенітницям. Та цікавим і покищо загадочним остається те, чому Захід так довго мовчав, наче б води в рот набрав. Чому був німий, глухий і стриманий до маси готових матеріялів - рецепт, які йому впродовж десятків років ставили до розпорядження поневолені народи? Було б помилковим припускати, що Захід цілком ігнорував існування народів відрубних від росіян, народів, які вже століттями боряться проти окупанта й прагнуть зажити самостійним життям, бо хочби, наприклад, в архівах у Вашингтоні ще й досі зберігаються кореспонденції самостійної української держави з 1918 - 1920 рр., та й американські бібліотеки не є аж такі бідні на українські історичні матеріяли. Також у деяких історіях Східньої Европи амириканських істориків можна знайти правду про Україну. Також „Енциклопедія Бріtаніка" ще з 1929 р. вміщує в собі розділ про Україну: її Визвольні Змагання ,видатних письменників і поетів. Та, можливо, що справа, чому Захід так довго не цікавився проблемами поневолених народів, колись ще виясниться. Словом, — Захід розпочинає правильний курс своєї закордонної політики у відношенні до Совєтського Союзу, а радше Кремля, тільки щоб він твердо тримався цієї лінії. Вільний світ має нагоду скористати з поразки совєтської дипломатії, яку спричинив таки сам Хрущов, і ще більше зцементувати свою поставу, як оборонця волі й миру та направити ,місцями ушкоджений престиж і ще більше розширити свої впливи. Совєтський Союз зазнав такої поразки, що хто знає чи не буде спроб усунути Хрущова. Він цілковито розмаскував Кремль, а це йому, мабуть, так легко не обійдеться. Ресумуючи наведене, приходиться ствердити ,що саме тепер настав прогожий час, щоб українська діяспора виправдала свою назву політичної еміграції ,свідомих синів - патріотів поневоленої Батьківщини, й підсилила свою діяльність та жертвенність, що є конечним для поширення ідеї самостійности України у вільному світі. З другого боку, свідомі члени - патріоти нашої діяспори мають право вимагати від своїх провідників - інтелігенції, заанґажованої в визвольній політиці, щоб вона виелімінувала свої партійні спори й виступала, як суцільний репрезентант української політичної еміграції. Це їхній обов'язок і за невиконання його будуть вони відповідати перед українською історією. Ідею скликання Світового Конґресу Українців треба вітати, лише щоб цей конґрес вилонив щось конструктивного ,щоб він причинився до так бажаної всеукраїнської консолідації в дії ,яка була б речником всіх українців у вільному світі, партійних і непартійних. Тоді українська визвольна політика зможе багато легше просякати уми державних діячів по цей бік залізної заслони, бо ми мудемо представляти собою поважну, спосну силу. Тож час вимагає, щоб крім УККА, який виступає як речник українців Америки, була створена репрезентація всіх українців - еміґрантів.

П'ЯТНАДЦЯТЬ РОКІВ ВІЙНИ ТА МИРУ

24-го жовтня 1945-го року в Сан Франціско представники 51 нації зібралися, щоб виконати обіцянку, яка пов'язувала їх у досягненні спільної мети — знайдення способу розв'язання інтернаціональних конфліктів, щоб людству не загрожували війни. Статут Об'єднаних Націй дав світові найсильнішу запоруку для мирного полагодження незгод між державами.

Тоді, 15 років, тому, всі сподівались, що Рада Безпеки, членами якої були найбільші світові потуги, забезпечить мир. У статуті нічого не згадувалось про можливість незгоди поміж тими потугами. І справді, після закінчення другої світової війни розходження поміж Сходом і Заходом були скоріше вийнятками, як правилом.

Якими же способами могли Об'єднані Нації зберігати мир або покласти край збройним конфліктам? 24-го жовтня 1960 року — в день Об'єднаних Націй — американці мали нагоду переглянути 15-ти літні звіти Об'єднаних Націй. Що ж ці звіти показують?

— У 1946 р. Іран вніс скаргу до Ради Безпеки, що одна з великих подуг — Совєтський Союз — відмовилась забрати свої війська з іранської території. Конфлікт полагоджено не військовою силою, а натиском на світову опінію. СССР забрав своє військо.

— У 1948 р. Ізраїль, створений Об'єднаними Націями, став республікою і відразу став об'єктом нападу шістьох сусідніх арабських держав. Завдяки вмілому втручанню секретаря Ралфа Бонча, окремі умови перемир'я були підписані поміж Ізраїлем і арабськими державами. Але, на жаль, загального мирового розв'язання ще досі не можна осягнути.

— У 1956 р. конфлікт виник знову на Середньому Сході. На цей раз Франція і Британія об'єднались з Ізраїлем у військовій акції проти Єгипту і опанували Суезький канал, націоналізований Єгиптом. Після історичного цілонічного засідання Генеральної Асамблеї, сили Об'єднаних Націй були скликані і післані в загрожені райони. Британія, Франція та Ізраїль відкликали свої війська з Єгипту, і мир, хоч і дуже не стійкий відновлено.

— У 1948 р. Індія і Пакістан почали бійку за володіння Кашміром. Рада Безпеки втрутилась і бійка припинилась.

— У 1950 р. ОН засудили інвазію північно - корейських комуністів на Південну Корею і закликали своїх членів дати відпір напасникам. Шіснадцять націй відізвались на цей заклик, і у 1953 р. підписано перемир'я. Збірна оборона проти агресора була вдала ,хоч і заплачено за неї дорогою ціною .

— У 1958 р. Ливан звернувся по допомогу Америки для припинення революції проти уряду, зорганізованого з-за кордону. Після того, як військо З'єдинених Держав висадилось там, Генеральна Асамблея післала обсерваторів до Ливану і звільнила американське військо. У наслідок цього, порядок відновлено, переведені були вільні вибори і створено новий уряд.

— У даний момент ОН бориться із ситуацією в Конґо. Спроможність ОН знайти розв'язку для всіх тих складних проблем визначить до великої міри не тільки майбутнє Африки, але й майбутнє самих Об'єднаних Націй .

Отже, дивлячись назад на ці перші 15 років, ми бачимо кілька ілюстрацій того, як ОН діяли для збереження або відновлення миру ,не зважаючи на багато розчарувань і трудноців.

Об'єднані Нації були створені внаслідок довговічного намагання до миру, давньої мети людства — миру, справедливости і братерства. Нації й народи мусять співпрацювати для досягнення спільної мети і для загального прогресу ,особливо в нашу добу, добу атома!

Американська Рада

ОДИНОКИЙ РИБОЛОВ

В'януть хмари. Даль осіння.
Берег річки охолов,
Тихе сосон голосіння.
Одинокий риболов.

Поплавок стоїть, не рушить,
Хвилька стомлено біжить...
Щось людині серце сушить,
Що додому не спішить.

Може смуток безнадії,
Чи якийсь далекий шлях?
Ні, в очах у нього — мрії,
Стільки світла ув очах!

Ой, чи клюне, чи не клюне,
Чи линок піде, чи пліть...
Волосінь бринить, як струни,
Він чекає, він стоїть.

Й ніч уже пливе над світом.
Він наживку наколов,
Не прощається із літом
Одинокий риболов.

А. М'ЯСТКІВСЬКИЙ

УЧИТЕЛЬСЬКА ПРОФЕСІЯ

Часто на сторінках нашої преси можна побачити дискусійні статті, темою яких є: яку професію вибирати нашій студіюючій молоді? Тому, що шкільний рік недавно почався, хочу звернути увагу наших студентів та їхніх батьків, що щораз популярнішою стає учительська професія. Тут хочу розглянути навчання, фінансову та пропагандивну сторінку учителя в Нюйоркському стейті, із яким я професійно пов'язаний, та краще орієнтуюсь у відносинах учителя того стейту. Інші стейти не багато різняться від нюйоркського .

В першій мірі, коли дана людина хоче стати учителем, вона мусить мати покликання та, як кажуть, замилування до навчання. В ЗДА спосіб навчання різниться від европейського. Учитель мусить полягати на психологічний підхід, а не будь-який примус, включно до фізичного, як це було в Европі. З власного переконання можу ствердити, що із цим підходом учитель досягне багато більше.

Коли учитель вживає психологічного підходу, учні його люблять та шанують, що залишається, звичайно, на довгий час. Коли ж він вживає примусу, учень може затихнути на хвилину ,одначе плекає в себе ненависть та шкідливий антагонізм до даного вчителя .

Найголовніше завдання учителя є допомогти учневі розв'язати його життьові проблеми, які стоять йому на перешкоді і мучать його, чи то дома, чи в товаристві. Учитель також повинен допомогти учневі „знайти себе", допомогти йому з'ясувати собі мету, до якої він мусить безперервно змагати. Коли учитель допоможе учням в тих справах, його праця стає багато легша та плідніша і тоді він у здоровій атмосфері може приступити до властивого навчання. Гарно устатковані кляси допомагають учителеві. Учні можуть купувати потрібні книжки у твердій оправі, що звичайно дорожчі, або із м'якою оправою, що є дешевші. Шкільне приладдя можна купити по умірковaній ціні, а деякі школи дають його задармо.

Модерна техніка рівнож іде назустріч новому навчанню. Прожектори стають предметом щоденного вжитку при навчанні. Учитель історії чи мови, хемії чи руханки послуговується постійно вісім чи шіснадцять міліметровим звуковими фільмами і пластинками. Записна лента дуже надається для літератури або в клясах мови ,реторики, історії, і нарешті циклостиль служить для додаткового пояснення та приготування іспитів .

Коли порівняти теперішнього американського учителя із европейським, то можна ствердити, що його праця із модерним устаткуванням на половину полегшена.

Закон стейту також охороняє учительські права. В нюйоркському стейті учитель вчить шість годин денно, і дві години має до власної диспозиції і їх звичайно використовує на поправлення задач, або на відпочинок.

Всі державні свята та деякі релігійні свята із вакаціями є вільні від науки, літні ферії уможливлюють учителеві відпочити фізично і духово.

Фінансова сторінка учителя також краща. Тепер можна ствердити, що учитель добивається щораз більше прав та вищої платні. В нюйоркському стейті не кваліфікованому учителеві, який щойно починає працювати, платять $4,200 річно, але можуть платити й більше, залежить від предмету та місцевих умовин. Кожного року він, згідно з законом, одержує автоматичну підвижку в сумі $150, одначе може одержати більше, коли на це дана школа погодиться. Кваліфікований учитель може одержати навіть більше, як $10,000 річно. Крім цього, він може вчити вечірні школи дорослих, за що одержує додаткову платню, і також може вчити під час вакацій в літній школі, за що рівнож є добра винагорода.

Якщо під увагу взяти пропагандивні можливості нашого учителя, то можна легко ствердити, що тут він має майже необмежені можливості поширювати правду про Україну, з якої також користає Америка. Не тільки учитель своєю взірцевою поведінкою знаходить признання між своїми товаришами по фаху, але також він має великий вплив на соціяльне життя місцевости та на її учнів і батьків. Учитель має можливість поправляти помилки відносно України, які трапляються у газетах, журналах та книжках і може вказувати на статті, що прихильно ставляться до України. Він може давати учням задачі чи розшуки із українською тематикою, і врешті сам може дописувати до преси та журналів. Одначе не заступимими є живі зв'язки із різними фаховими організаціями. Взявши це все під увагу, молоді студенти можуть серйозно застановитись над цією професією, бо майбутність напевно буде краща.

Ярослав Л-ей

З Совєтської Преси

КИЇВСЬКЕ МЕТРО

Київ. — Як подає московська „Правда" з дня 24 жовтня ц. р., Київ підготовляється до відкриття і введення в дію першої секції київського метро-підземної залізниці. Це офіційне відкриття відбудеться в дні 7 листопада для відзначення роковин т. зв. жовтневої революції. Перший пробний поїзд по першій секції цієї підземної залізниці, що буде сполучувати центр Києва з побережжям Дніпра і київським залізничим двірцем, пройшов дня 22 жовтня ц. р. Охоплює ця перша секція зупинки „Дніпро", „Арсенальську" — збудовану з сірого і чорного ґраніту, „Хрещатик" — з білого уральського мармуру, оздобленого українським орнаментом, „Університетську" — з рожевого ґраніту й останню „Вокзальну". Дальші секції цієї підземної залізниці ще в будові. Не зважаючи на люксусовий вигляд київського метро, Київ не одержить нових вагонів для нього, а тільки будуть доставлені для Києва вагони, що тепер „об'їжджаються" у Москві, значить у московському метро.

Критик про критику

Літературний критик М. Пархоменко в московських „Ізвєстіях" з 26-го вересня пише:

„. . . . У січні цього року „Літературна Газета" (Київ) надрукувала рецензію В. П'янова на збірку поезій В. Лучука. В рецензії, як і годиться, критик цитує вірш:

Краю чудесний мій,
Вмію стріляти, щоб,
Як нападе палій,
Цілити прямо в лоб.

Але чому саме цей вірш? Може, щоб наочно показати, який він незграбний, як високу ідею обнизив автор примітивною формою до пародійности? Ні, виявляється, щоб відзначити в ньому „глибину думок", „сформульованих чисто, прозоро . . ."

Критик Пархоменко, обурений критикою П'янова, закінчує свої міркування ось такою тирадою:

„Наведений приклад, на жаль, не поодинокий. Дуже часто критик хвалить поета, а цитати віршів розчаровують, відбирають охоту знайти рецензовану книжку, прочитати її. Критик, хворий на естетичну глухоту, не здібний розкрити краси художніх творів. І в цьому тепер го- [...]

Н. Пархоменко дуже добре знає, що головна біда совєтської критики не в естетичній глухоті і навіть не в естетичній сліпоті, але в чомусь іншому. Але сказати про це не сміє.

Мгр. Осип Губчак

У ТЕРНОПІЛЬСЬКІЙ ГІМНАЗІЇ

(Спомини з 1928 - 30 рр.)

(5)

З перспективи років ця справа стає темою до роздумування про проблему довір'я маси до свого проводу. Не розумно підрізувати дерево, під яке ми схоронилися від дощу тільки за те, що воно не може нас вповні від зливи захистити. Нерозумно теж нарікати на провід, коли він не всилі виконати всього так, як бажалося б і коли всіх його потягнень ми не всилі зрозуміти. Українські маси часто давали послух чужим підшептам проти своїх провідників, що роздмухували слушні чи не слушні негодування і справа виховання має до бі- [illegible] довір'я до свого проводу є справою великої ваги. Але передумовою цього є єдність серед самого проводу. Без єдности ні послуху ні пошани до себе провід не здобуде . . .

В час директорства батька гімназія відновилася. Війною ушкоджені й здекомплетовані шкільні кабінети наповнено й направлено, збудовано купальню для учеників, при помочі учителя гімнастики Т. Остап'юка закуплено пристань з човнами, де все відбувалися плавацькі змагання всіх шкіл і в яких наші ученики завжди брали першенство. Але найважнішою заслугою гімназії було те, що вона була забором проти польонізаційної акції. Про цю справу неможливо було тоді писати чи говорити, але тепер прийшов час, щоб ці події пригадати й вияснити.

Одною з гарних сторінок мого життя в гімназійнім будинку було те, що там було велике помешкання й тому на моїх батьків спадав обов'язок репрезентації і гостини для видатних українських діячів, що приїздили до Тернополя. Одним з найприємніших споминів залишилася в пам'яті гостина світової слави співачки Сальомеї Крушельницької, коли вона приїхала з Італії де проживала, щоб поставити пам'ятник на гробі свого батька, що був священиком в селі Біла коло Тернополя . . . Частим гостем в нас бував д-р Степан Баран, пізніший голова УНРади і з тих розмов, що велися виходив такий образ політичної ситуації: Польським пляном було вперш у чергу спольонізувати Холмщину й Поділля, клином вбитися в українське народне тіло й відділити Львівщину й Прикарпаття від решти українського пня. Влекшувала їм цей наступ обставина, що на Холмщині й Поділлі було чимале число українців, які в силу різних обставин — (на Холмщині уніяти, не маючи дозволу від царського правительства визнавати свою віру, приняли римокатолицький обряд, а на Поділлі особливо під впливом польських дворів багато селян прийняло рим. кат. обряд) сталися невиразним під національним оглядом матеріялом. Поляки твердили, що „хто римо-католик, той поляк", а українці йшли тут по лінії найменшого опору й належно не протиставилися цій акції. Таку проблему мали не тільки ми, мали її, наприклад, теж і серби в час турецького поневолення. Чимало сербів виеміґрувало разом з утікаючими турками й, розуміється, національно потурчилися. Але частина таки залишилася в Сербії, і, залишившись мохамметанами під оглядом релігії — не перестала бути національно сербами. До нині такі сербські прізвища, як Ахметовіч чи Мустафовіч, вказують на їх мохамметанську релігійну приналежність. Їхні предки прийняли цю віру для „панства й лакімства нещасного" але теперішні серби мусульмани вважають себе сербськими патріотами й цього їм заперечувати не можна. Отже й українські римокатолики в своїй масі уживали розговірної мови української, польської навіть не знали й не розуміли і лише молодше покоління вже під впливом польської школи стало вживати польської мови. Можна було тих латинників привернути до українства, якщо б ми були присвятили цій справі дещо більше уваги, тим легше, що й латинські священики, які вийшли з цих „латинників", почувалися до кровного зв'язку зі своїм народом і в противенстві до інших польських священиків не були шовіністами. Для прикладу згадаю, що пароха Тернополя о. Ратушного поляки перенесли десь на дуже малу парохію, бо вважали його за „русіна", який не має охоти займатися душехватством.

Я знаю чимало прикладів великої національної свідомости українців - римокатоликів, це особливо там, де знайшлися українці, що розуміли цілу справу й тих римокатоликів усвідомлювали. Наприклад, в селі Скорики, Збаразького повіту, завдяки праці тамошнього війта й його сина, учня тернопільської гімназії, селянин римокатолик записав чимале майно на українські народні цілі. В 1938 р., в час моєї праці в редакції „Українських Вістей" (ред. Паліїв) я був свідком такої події .Селяни римокатолики з підльвівського села прийшли радитися в справі переходу на грекокатолицький обряд, бо польська влада заперечує їм їх українську національність на тій підставі, що вони римокатолики. В тих часах аж надто багато слабодухих українців приймало рим. кат. обряд, щоб здобути якусь мізерну посаду, але щоб перейти з римокатолицького на грек. кат. обряд, треба було мати в тих пацифікаційних часах справді велику мужність й національну свідомість. Варто теж тут згадати, що наша доба видала двох великих українців римокатолицької віри. Перший Вячеслав Липинський, ідеолог українського монархізму, другий полковник Мишковський, шеф генерального штабу Армії УНР, що згинув в бою з большевиками під Чорним Островом (коло Підволочиск) і був похований 1920 р. на кладовищі в Тернополі. Малим хлопцем я був свідком цього похорону й дуже тоді дивувався, що це таке сталося, що рік тому українці воювали з поляками, а тепер українські й польські вояки йдуть спільно на похороні. Хоч і родом вони не були з українців, але оба вони — перший цілим своїм життям, другий своєю смертю — припечатали своє українство . . .

Олег Лисяк

КЛОПІТ З МАЛИШКОМ І ЙОГО ПАНЕЛЕЮ

Назагал, я завжди погоджуюся з моїм дорогим Івасем Керницьким, хоч він мене не раз вщипне у „Лисі Микиті, або й у „Свободі" у фейлетонах Ікера. Але хай щипас, він свій хлоп і нема в нього жінки. А втім, його щотижневі фейлетони у „Свободі" (раз тільки „Свобода", за останніх кілька років, не надрукувала фейлетона Ікера і то якраз тоді, коли він повідомив мене заздалегідь, що „щось доброго" про мене написав) — такі нерозлучні з „Свободою", що без них, „Свобода" не була б „Свободою", так само, як і без Тарзана.

Найбільша згода панує між нами тоді, коли ми стрічаємося в клюбі „Лис Микита" на Другій евню, або коли доля стягне нас докупи в клюбі „Веселка" на „Союзівці", що трапляється доволі часто. Коли ми появляємося разом при барі і продавець звертається у наш бік із запитом: „Що хочете мати?" — Ікер трохи кривиться з огляду на мовознавчі помилки продавця, але хорально, разом зі мною, в згідний унісон, відповідає одне коротке, односкладове слово: „Скач!"

Очевидно, буфетник не скаче, але приносить дві чарки, і згода продовжується. Часом є мала зміна, особливо коли є осінь і день є холодний, або коли є літо і день є ду-у-у-уже гарячий, і тоді ми дуетом заявляємо: „Дабл скач!"

Часом, Мирон Лепкалюк пробує розбити нашу гармонію і намовляє нас випити коньяк. Але буфетник знає. Він хитає заперечливо головою і каже: „Вони не п'ють коньяку. Вони п'ють скач".

Згода між нами знаменита.

Але останньо, я таки не міг погодитися вповні з тим, що написав Ікер у фейлетоні „По-Олімпійське". Хоч похвалив він у тому фейлетоні „Веселий Львів" з нагоди його виступу на „Союзівці", і мило згадав жіночу частину мосі родини, яка співала на тому виступі „Рушничок" до слів Андрія Малишка, з музикою Василя Майбороди. І тут власне, з тим „Рушничком", чи радше з його автором, українським підсовєтським поетом, Андрієм Малишком, маю клопіт.

Мені самому „Рушничок" дуже подобався, його тепер співають чи не всі співаки і співачки. Ікер написав після виступу на „Союзівці", що „Рушничок" взяв за серце і його і всю шановну публіку і що цей „Рушничок" став у нас тепер так популярний як три-чотири роки тому „Любіть Україну". Писав Ікер у „Свободі": „Дай Боже довгий вік і спокійний сон красним композиторам і поетам, що творять такі шедеври — ніби для нас. Шкода, що не можна їх запросити під зоряне небо „Союзівки".

Коли йде про поета Малишка, то мені таки шкода. Мав би я велику охоту з тим Малишком поговорити, якби було можна, випити пару чарок з ним, а потім — пальнути його в ухо, — так по-львівськи, від щирого серця, борони Боже, щоб не скалічити!

Ну, бо ніби як так можна? Написати такий гарний „Рушничок", ніби створений для вжитку політичних емігрантів, чи засланців до Караганди чи Кінгію, або тих, що ідуть „добровільно" на „цілинні землі" — а одночасно зробити таку погань, таку, як у нас казали на вулиці Вірменській у Львові, таку буйду!

Що зробив Андрій Малишко? Написав слова до пісні „Біляве дівча на панелі". Пісня поміщена в збірнику „Романси українських радянських композиторів 1917-1957 рр.", що його видало Державне Видавництво Образотворчого Мистецтва і Музичної Літератури в Києві, 1957 р. Музику до пісні написав Ю. Мейтус. В збірнику поміщений теж паралельно „перевод з украинского Н. Рожджественской".

Пісня описує те, що побачив Андрій Малишко, побувавши в Америці, конкретніше в Шикаґо, а Мейтус до цього доробив музику. Ось текст пісні авторства Малишка:

„Біляве дівча на панелі
на скрипочці грає сумній,
В зеленій потертій шинелі
солдат однорукий при ній.
В Шикаґо бетонному місті,
в Шикаґо на площі німій,
Дівча промовля голосисто,
солдат однорукий при ній.
Подайте війни ветерану,
за рани за виграний бій...
Дівча випрошає із рану (так є в тексті, — О. Л.) —
солдат однорукий при ній.
Неначе Америка вбога,
стоять вони в тиші німій,
Дівча зосереджено строге,
солдат однорукий при ній...
Подайте, подайте...!"

Що тобі подати, Малишко? Склянку зимної води? Чи ти, поете Малишко, дійсно побачив в Америці, в Шикаґо, американського вояка-інваліда, що просив, щоб йому „подати", на оцій „панелі" — „за рани, за виграний бій?" Ой, Малишко, Малишко, чи тобі справді не відомо, що в Америці майже в кожному містечку мають шпиталі-захисти для колишніх комбатантів-інвалідів, т. зв. „Ветеранс госпітал", в яких лікують усіх колишніх вояків, (не лише фронтовиків), і не лише тоді, коли їм бракує руки, так як тому на „панелі", але навіть тоді, коли їм заболить в животі.

дить запросити Малишка на „Союзівку". Певно, кожний розуміє, що жити під москалем тяжко і Андрій Малишко мусить добре крутити, щоб якось видихати. І він це знає, і ми знаємо, і москалі самі знають. Але пощо такі буйди про „дівча на панелі" і про „Америку вбогу"? Та ж, вкінці, хто кому посилає пакунки: чи ми нашим рідним туди, чи Андрій Малишко нам, сюди?

Шкода, я таки волів би, щоб Андрій Малишко не писав був тої брехливої „панелі". Або, хай би хто інший був написав „Рушничок", де говориться про вишиваний рушник, що його мати дала мандрівникові у далеку дорогу.

Мушу поговорити з Ікером в цій справі. Мучить мене той Малишко.

Вступайте в члени УНСоюзу!

На будову нової церкви св. І. Хрестителя в Нюарку

Наслідком перебудови міста Нюарку зруйновано Українську греко-католицьку церкву св. Івана Хрестителя при вулиці Мортон. Ця подія пожвавила акцію придбання фондів на будову нової церкви. 8 жовтня відбувся в Українській Централі виграш авта марки Шевролет, яке передала Українська Щаднича-позичкова Спілка „Тризуб". З виграшем була получена цікава програма, яку вів о. Дмитро Библів. Запрошений зі сусідньої парохії Випані о. Осип Панасюк виголосив до численно зібраної авдиторії відповідне слово. Другим промовцем був директор української Щадниці з Филаделфії — д-р В. Галан. Він підкреслив важливість українських щадничих спілок в Америці та закликав українське громадянство складати свої ощадности в рідних установах, які є на рівних правах з усіма американськими банками. Про співпрацю церкви і українських установ говорив англійською мовою адвокат І. Романишин. Відрадним явищем це те, що в мистецькій частині взяла участь виключно молодь. Юрій Вожаківський заавансований учень Українського Музичного Інституту, виконав на скрипці Романцу Андалюзу — Сарасате при акомпаніяменті Марусі Цісик. Нуся Сташинська в стилевім українськім строю відтанцювала козачка, а мелодекламацію Лесі Українки „Сім струн" виконали: Л. Янів, Б. Сягалів, У. Ковальська, У. Станько, М. Ковблянська і Х. Авдикович. Фортепіяновий супровід до того твору вела Зірка Гнатик. Підготовкою „Сімох струн" зайнялась п. Лідія Гладка.

Після програми відбулось на сцені льосовання авта. Маленький хлопчик, якого з-поміж присутніх закликав о. Библів, витягнув з бочілочки одну карточку ч. 604. Щасливим виграцем був Іван Федун.

При перекусці, яку приготовили пані з Союзу Українок, закінчили парохіяни цей симпатичний вечір, що приніс доходу майже на $4,000 на будову нової церкви.

Л. Г.

Читайте щоденник „Свободу"

В ДРУГУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
нашого Найдорожчого
МУЖА, БАТЬКА, ДІДУСЯ
і БРАТА,
бл. п. митроф. протоєрея
МИХАЙЛА ЗАПАРИНЮКА
буде відправлена
ЗАУПОКІЙНА СЛУЖБА БОЖА
З ПАНАХИДОЮ
в СЕРЕДУ, дня 2-го ЛИСТОПАДА 1960
в год. 9:00 ранку
в Українській Православній Церкві Св. Тройці — ТРЕНТОН, Н. Дж.
в Українській Православній Церкві Пред. Богородиці — ОШАВА, Онт., Канада.
Приятелів і Знайомих та всіх Тих, кому ще дорога Його пам'ять, а Тих, що ділить віддаль від Його могили, просимо про щирі молитви за спокій душі Його.
Дружина — МАРІЯ
доньки — МАРІЯ, АДЕЛЯ і ІВАННА
сини — ІВАН і о. МИХАЙЛО
зяті — ІВАН і ЕДВАРД
внуки — МИХАЙЛО, ПЕТРУНЯ, ІВАННА, ДАВИД, ЛІНДА, АННА і РУТ
брати з родинами

В неділю, 30-го жовтня 1960 року
В 10-ту РІЧНИЦЮ СМЕРТИ МОГО МУЖА,
бл. пам'яті доцента
МАКСИМА ЖУРКО
буде відправлена
ПАНАХИДА
в церкві св. Михаїла — MINNEAPOLIS, Minn.
Друзів та Знайомих прошу помолитись за Його Душу.
ДРУЖИНА

Короткі Вістки

● **Фергат Аббас**, лідер арабських націоналістів в Альжирі, які ведуть вже 5-й рік партизанську війну проти французької адміністрації, вернувся з Москви і Пейпінґу та говорить про тамошніх комуністів, як „приятелів" альжирців, але направді сам він — не терпить комуністів. За газетними відомостями, він поїхав туди, примушений політикою французького президента де Голя, який розбив надії арабських націоналістів, що він говоритиме з ними про майбутність Альжиру.

● **Крайове Товариство** для поборювання пожеж видало поради, як не допускати до пожеж під час так званого „Гелловін", коли діти переодягаються і носять різні маски та запалюють свічки в порожніх гарбузах. Діти повинні бути під опікою старших осіб. „Гелловінські" костюми є з легкозапального матеріялу.

● **Нюйоркський посадник Роберт Ваґнер** заявив, що радо повітає республіканського кандидата на президента Ричарда М. Ніксона і дасть поліцію, щоб охороняла Ніксона під час паради по Бродвею, якщо республіканці звернуться до посадника з пропозицією в цій справі. В середу 19-го жовтня Ваґнер влаштував був сенаторові Джанові Ф. Кеннеді параду по Бродвею і прийняття в Сити Гол, проти чого протестували республіканці, бо Ніксона ніхто не вітав із Міської ради, коли він того-самого дня прибув був до міста.

● **Комісар здоров'я** в повіті Кеттероґус, Н. Й., д-р Аен МекЛарен повідомляє, що в тому повіті появилася епідемія поліо, бо вже 30 осіб цього року недужало на цю недугу.

● **Асоціяція учителів** середніх шкіл (гайскулів) в Ню Йорку відкинула проєкт Об'єднаної Учительської Федерації приєднатися до страйку, який Федерація хоче почати 7-го листопада. Асоціяція заявила через свого адвоката, що треба старатися, щоб скасований був закон, який забороняє міським працівникам страйкувати, бо в теперішньому стані страйк учителів є незаконний. Третя учительська організація ще не зайняла становища до пропонованого страйку.

● **У вересні цього року** американці вклали до ощадностевих банків $278 мільйонів, і в тому місяці ощадності у 516 ощадностевих банках виносили $35.9 більйона, а всі активи цих банків — $40.2 більйона. Ці банки є членами Нешенел Асосіейшен оф Мючуел Сейвінґс Бенкс.

ЗІ СПОРТУ

П'ятиріччя Чорноморської Січі в Нюарку

П'ять років тому ваш дописувач, повідомляючи про засновуючі Загальні Збори УСТ „Чорн. Січ" („Свобода" 19-го червня 1956 р.) між іншим писав: „Гурток спортових ентузіястів 30-ти осіб, врешті зробив конкретний крок до створення власної спортової організації, в якій повинні змктивізуватися усі спортовці, які по волі чи не волі знайшлися в рядах інших клюбів, як і ті, що припинили свою спортову активність";

Сьогодні вашому ж дописувачеві на п'ятому році існування УСТ Чорн. Січ, приємно є інформувати нашу спортову громаду, уже не про групку ентузіястів, а про добру сотню наших активних спортовців, які є поділені при Спорт. Т-ві на такі ланки:

Футбольна — начислює понад 50 змагунів, що змагаються в 3-ох командах.

Відбиванки — команди, чоловіча і останньо створено жіночу.

Тенісу — коло десятки змагунів (керівник кол. голова нашого Спорт. Т-ва д-р В. Гук).

Шахів — коло двох десяток змагунів, з яких слід вирізнити нашого кількакратного переможця турнірів Л. Блонаровича.

Кошиківки, яку змктивізовано в минулому сезоні.

Столова ситківка і ланка Плавацька.

Кожна з цих ланок за час свого існування брала участь в багатьох спортових змаганнях і турнірах, здобуваючи успіхи, як також по спортовому мала неудачі. Такі ж успіхи і неудачі мали не раз і Управи Т-ва на внутрішньо - організаційному полі, що є цілком природним явищем кожної нашої організації. Фактом одначе є те, що УСТ „Чорноморська Січ" виправдала надії своїх Засновників, що є найголовніше.

Сотня наших активних спортовців, з якої 50% це наша молодь, учні гайскулів і студенти коледжів, то найкращий доказ цього! Тому нам здається час найвищий нашим „критикам" врешті приступити до власної спортової громади та щиро взятися за працю в ній, тоді напевно зникнуть недотягнення і невдачі.

Щирої піддержки очікують наші спортовці в цьому Ювілейному році. Саме в кінці цього місяця відбудеться перша святочна імпреза, на яку всі ми повинні солідарно прибути.

30-го жовтня буде слідуюча програма:

1. Служба Божа в каплиці Укр. Школи при вулиці Сенфорд.
2. Змагання юнацьких команд.
3. Дефіляда молоді, Спортовців, СУМА, Пласту.
4. Великі футбольні змагання Чорн. Січ С. Т. „Украіна" Монтреал. Час і місце стадіону будуть оголошені окремо.

Беручи численну участь у згаданій імпрезі, ми не тільки виконаємо добре діло для наших спортовців, але і, що головніше, зарепрезентуємо себе, як повинно бути, в очах чужинців і нашого братнього славного С. Т-ва „Україна" Монтреал.

Перед футбольними змаганнями Чорноморська Січ — СТ. „Україна" Монтреал.

Буде це дуже цікава зустріч. Як відомо, наші монтреальці мають за собою майже десять років існування і за той час не тільки що стали поважною спортовою організацією в своєму терені, але і здобули славу для українського спорту. Крім кількох чемпіонатів в місцевій футбольній Лізі, „Україна" М., здобула 2-ге місце за чашу Канади 1955 р., три роки пізніше в 1958 р., чемпіонат Канади. Уже другий рік „Україна" М., змагається у міжпровінційній футб. Лізі (Нешенел Ліґ), що уважається найвищою клясою футболу в Канаді. В цій же Лізі є два наші братні клюби, а саме СТ „Україна" Торонто і УСТ „Тризуб" Т., з якими в цьогорічному сезоні наші монтреальці здобули такі вислідки: „Україна" М. — „Україна" Т. 1:5 і 5:0. — „Україна" М. — „Тризуб" Т. 3:0 і 4:2. — В складі „України" М. в цьому році виступали такі змагуни: Середюк, МакАйлей, Паліський, Крюкшанк, Закалужний, Барклі, Домбровський, Шило, Чінапі, Кулик, Захар і Вилсон.

Саме тепер у розгарі футбольного сезону не пропустімо тієї рідкісної нагоди побачити великі змагання, славну „Україну" Монтреал. Візьмім численну участь у великому українському спортовому святі!

О. Твардовський

„КРИЛА" В ОФЕНЗИВІ

В розгривках футбольної Ліги в Шикаго в Першій Дивізії сумівські „Крила" розпочали успішну офензиву, щоб завоювати перше місце, а з цим і аванс до екстра кляси. Після слабого старту весною, коли „Крила" втратили аж 5 точок, осінню вони показали себе як поважний претендент на першуна.

Павзуючи першу рунду осінніх гор разом зі „Спартою" з причини браку вільної площі, в другій „Крила" легко справилися з „Бріджпортом", який при стані 4:0 в користь червоно-чорних на 50-ій хвилині гри повністю капітулював. Ворота в цих змаганнях стрілили П. Надзікевич 2 та брати Славко і Мирон Куляси по одному.

В чергових змаганнях сумівці здобули дальших дві точки, коштом „Вандерерс" 2:1, свого поважного суперника за звання чемпіона. Змагання були напружені до кінцевого свистка судді. Перші ворота стрілив М. Куляс, а 15 хв. до кінця при стані 1:1, „бомбардир" П. Надзікевич вирішив їх в користь „Крил".

Без сумніву найбільш емоційними змаганнями були в неділю 2 жовтня, з „Некаксою". Мексиканці є небезпечним суперником, який також має усі шанси вийти кінцевим переможцем. Тому ставка в цій зустрічі була висока. Після 90 хвилин обі команди мусіли задоволитися нерішеною. Хоч „Крила" були більш агресивними, домінували в полі, мали більше підворітних стрілових позицій, але противник мав більше щастя. Воно йому всміхнулося, коли на 18 хв. далекий стріл луком, опинився в сітці, а пару хвилин пізніше бомба В. Дичківського відбилася від стовпчика на площу. Щастя було по стороні противника, коли в половині другої півгри суддя п. О. Наконечний усунув з площі заложника „Крил" М. Мандзія. Це і подібні рішення залишили чимале огірчення зібраної публіки. Притомний стріл Ю. Куляса на 40-ій хвилині гри все таки зберіг „Крилам" одну точку.

Сумівцям треба признати велику жертвенність в грі. Мексиканці мали добру оборону, а особливо воротаря.

В. К.

Кінець тижня в Ню Йорку виповнять дві великі мистецькі імпрези

Ню Йорк. — Літературно - Мистецький Клюб у Ню Йорку влаштовує в суботу 29-го жовтня ц. р., о год. 7-ій веч., в залі Джуньйор Гай Скул при Евеню „Б" (між 4 і 6 вулицями) свій Вісімнадцятий Літературно - Мистецький Ярмарок, в якому візьмуть участь О. Гердан, О. Соневицька, Л. Храплива, І. Керницький і М. Понеділок. Окрема частина програми буде присвячена творчості Леоніда Глібова, доповідь про якого прочитає Л. Полтава і рецетації творів якого виконають артисти Українського Театру в Америці — О. Добровольська, В. Змій, О. Кіріченко, А. Кіляр, Л. Крушельницька, З. Салик і М. Яблонський. Крім того в музичній частині виступить скрипкова оркестра УМІ (в складі 40 осіб) під керівництвом проф. В. Цісика і солістки - співачки з Торонта — А. Лисенко, Н. Бауміш, В. Забажан. Акомпаніювати-муть Х. Ковшевич і З. Лавришин. — В неділю, дня 30-го жовтня, о год. 1-ій по пол. відбудеться відкриття Четвертої Виставки Мистецької Творчости, що її влаштовує 64-ий Відділ Союзу Українок Америки в кімнатах ч. 31 і ч. 32 Українського Народного Дому при 142 Другій Евеню в Ню Йорку. Виставка буде відкрита від 30 жовтня до 13 листопада ц. р., в будні дні від 7 до 9 веч., і в суботи та неділі від 11 ранку до 9 веч. У виставці беруть участь такі українські мистці: К. Антонович, С. Базюк, М. Гарасовська - Дачишин, Л. Гречак-Сушків, Т. Душенко, С. Зарицька, Х. Зелінська, Н. Климовська, О. Кононенко - Трофимовська, Ір. Король, М. Красноніє, К. Кричевська, А. Лисак, Р. Лучаковська - Армстронґ, К. Луцишин, Г. Мазепа, Л. Морозова, Г. Мирошниченко, О. Мурій, Н. Погребинська, І. Прийма, Н. Сомко, Н. Стефанів й Ір. Шухевич.

Кастро готує марш жінок і дітей на американську базу Гвантанамо

Вашингтон. — З поінформованих кол повідомляють, що режим Фіделя Кастра має приготовляти марш 50.000 неозброєних жінок і дітей на американську морську базу Гвантанамо на Кубі. З допомогою цього маршу Кастро думає примусити американців до оборони бази перед „інвазією" жінок і дітей і поставити їх цим в незручну ситуацію перед кубинським народом і перед світом. Командування американської воєнної фльоти, до відання якої належить згадана база, обмірковує під сучасну пору всі можливості оборони цієї бази перед різними несподіванками збоку кубинського прокомуністичного режиму. Департамент фльоти сповістив, що він вважає цілком реальною можливість згаданого маршу на Гвантанамо і що командування фльоти не думає вбивати безборонних жінок і дітей, але знайде інші ефективні засоби, щоб вийти із цієї ситуації без шкоди для престижу ЗДА і безпеки цієї бази. Зорганізування такого маршу є тільки однією з евентуальних кастровських затій, що ними режим Фіделя Кастра хотів би спровокувати З'єдинені Держави Америки до збройної інтервенції на Кубі. До стосованих для цього метод належить і бомбардування кубинських міст з кубинських таки літаків, позначених американськими розпізнавальними знаками.

Лікарі подають п'ять пунктів, як дбати про здорове серце

Ст. Луїс, Мізурі. — Фахівці від серцевих недуг, присутні на Конвенції Американського Т-ва для поборювання серцевих недуг, ствердили, що найкраща програма для втримування серця в здоровому стані складається з п'ятьох пунктів, а не з різних „чудодійних ліків". До цих п'ятьох пунктів належать: реґулярні фізичні вправи (або відповідна фізична праця); різнородна дієта, в якій є дуже мало товщів; сильна воля не допустити до збільшування ваги свого тіла; не допускати до надмірного тиснення крови та якнайменше курити, або ще краще, зовсім не курити. Д-р Дж. Стемлер із Шикаго казав, що вже молоді американці повинні щодня ходити одну або дві милі та не обжиратися, бо це найкращий засіб бути здоровим. Д-рка К. Томас, професорка Університету Джана Гопкінса, ствердила на основі власних дослідів, що 30% молодих вояків, які згинули на океані пд час другої світової війни, мали коронарну тромбозу, як це виявили секції їх тіл. Д-р В. Лайкофф із Филаделфії казав, що мала серцева атака, — це алярмова осторога, що буде грізніша атака, коли пацієнт не почне лікуватись. Д-р Т. Довбер із Фреймінґгему, Масачусетс, остерігав курців, бо ті особи, які викурюють дві пачки цигарок денно два рази більше дістають серцеві атаки, як ті, що курять менше або не курять зовсім.

Закликають шкільних учнів не курити, щоб не занедужати на пістряка легенів

Ню Йорк. — Американське Товариство для поборювання пістряка на більшу скалю веде кампанію за те, щоб неліткі учні й учениці початкових та середніх шкіл (гайскулів) не курили цигарок, які, як виявляє статистика, спричиняють недугу пістряка легенів. Акція ведеться при допомозі дирекцій шкіл та молодечих організацій таких, як Хлоп'ячі Клюби і Скаути. До шкіл висилається окремі летючки і висвітлюється фільми, в яких статистичними даними ствердується залежність пістряка легенів від куріння. В летючці пишеться таке: „Коли є небезпека дістати пістряка легенів? Це залежить від того, від коли ви курите і як довго ви це робите та скільки цигарок денно викурюєте. Півпачки цигарок денно? Тоді небезпека захворіти на пістряка є на вісім разів більша, як у некурця. Дві пачки денно, або може ще більше? Тоді небезпека занедужати збільшується на 20 разів!" Учителі співпрацюють із Товариством для поборювання пістряка і виголошують доповіді на цю тему. В летючках говориться про те, що велика більшість лікарів уважає, що куріння спричиняє пістряка легенів.

● **Японський** наступник престолу князь Акіґіто заявив на влаштованому в його честь бенкеті в Токіо, що подорож його і його дружини по Америці була тріюмфом американсько - японської приязни, „всупереч темним силам, які намагаються посварити ці дві держави".

Передбачають, що республіканці збільшать число своїх конґресменів в Палаті Репрезентантів

Вашингтон. — Представники республіканців вірять, що їм в цьогорічних виборах вдасться здобути більшість в Палаті Репрезентантів, але демократи заперечують це, хоч і признають, що республіканцям вдасться дещо збільшити число своїх конґресменів. Тепер демократи мають 283 конґресмени, республіканці тільки 154. В тому по три місця кожної партії в Палаті Репрезентантів не є обсаджеєі внаслідок смерти. Можна передбачити, що обидві партії здобудуть ці свої місця, і тоді треба б республіканцям здобути від демократів аж 65 місць конґресменів. На думку політичних фахівців це є майже не можливе серед настроїв, які переважаюдь між виборцями цього року. Демократи здобули були в 1948 році від республіканців 75 нових конґресових місць, і республіканці в 1938 році здобули були від демократів аж 80 нових місць. Фахівці гадають, що важко тепер передбачити, скільки республіканці можуть здобути місць від демократів, але всі вони твердять, що республіканцям не вдасться здобути більшости в Палаті. В Сенаті демократи мають 65 сенаторів і республіканці 35. Навіть республіканці не говорять про те, щоб їм вдалось здобути більшість в Сенаті цього року.

Преса вимагає, щоб обидва кандидати заявили, що не будуть збільшувати ціни на золото

Ню Йорк. — В часописах пресового концерну Скріппса-Говарда появилася передова стаття, в якій вимагається, щоб обидва кандидати заявили під час виборчої кампанії, що вони, коли прийдуть до влади в січні 1961-го року, не будуть збільшувати ціни на золото і тим способом обезцінювати вартости доляра, за якого тоді можна б було купити менше золота як тепер, коли одна унція золота офіційно коштує $35.00. В Лондоні вже два рази в кількох останніх днях за одну унцію золота платили більше як по $40. Преса пише, що сталося це тому, що сенатор Джан Ф. Кеннеді постійно заявляє, що він здійснюватиме виборчу програму своєї партії, яка на своїй політичній конвенції ухвалила поважно збільшити федеральні видатки, але нічого не говорила про потребу збільшити федеральні податки. У фінансових колах неприхильно дивляться і на те, що сен. Кеннеді атакує за високі відсотки від федеральних позичок. Гадають, що демократичний президент хотів би впливати на Федеральну Резервову Систему в тому дусі, щоб вона давала дешевий кредит, що також спричинило б обезцінення доляра. Тому за кордоном купують золото за доляри, щоб не мати втрат тоді, коли доляр втратить свою теперішню вартість. Часописи вимагають, щоб Кеннеді ясно виявив свої фінансову і економічну програми і тим способом припинив втечу від доляра за кордонами ЗДА та стримав гін за золотом. Ніксон вже часто заявляв, що він вестиме таку фінансову і економічну політику, яку вів і веде теперішній республіканський уряд.

Індекс цін у вересні виносив 126.8 відсотка

Вашингтон. — Статистичне бюро департаменту праці подає, що індекс цін в місяці вересні ц. р. виносив 126.8 відсотка і був на 0.2 відсотка більший від серпня і на 1.2 відсотка більший від вересня 1959 року. Цьогорічний вересневий індекс цін був на 26.8 відсотка більший від пересічних цін на товари щоденного вжитку в 1947-1949 роках, коли індекс цін становив 100. Подорожчало одіння і численні інші товари, подешевшав транспорт, бо менше тепер коштують авта. Збільшення індексу цін, це значить коштів прожитку, спричинило збільшення заробітних платень коло 100.000 робітників, які мають такі договори про працю, згідно з якими автоматично збільшується їхня заробітня платня, коли впродовж трьох черговых місяців зростає індекс цін.

Посмертні згадки

Марія СОЙКА — членкиня Т-ва Б. Хмельницького, Від. 245 в Трентоні, Н. Дж., померла 12 жовтня 1960 р., проживши 66 років. Покійна походила із села Лобешка, пов. Бібрка, Зах. Україна. Останні 39 років була членкинею УНСоюзу. Покійна полишила у великім горю внучка Івана М. Бартіша і зятя Михайла Бартіша з Честер, Па., та всіх близьких і дальших знайомих, а зокрема сестриць зі Сестрицтва при українській православній церкві св. Тройці. Похорон відбувся 15 жовтня 1960 р., з похоронного заведення до укр. прав. церкви, а відтак похоронено її на прав. цвинтарі цієї церкви. Похоронні відправи доверашив о. М. Запаринюк, мол. — Вічна Їй Пам'ять!

Йосиф Сабат, секр.

Йосиф СИДОР — довголітній член і секретар Т-ва Любов, Від. 298, в Бронкс, Н. Й., помер дня 29 вересня 1960 р. на 73-му році життя. Покійний народився в селі Чортория, пов. Бібрка, Зах. Україна. В смутку полишив 3-х синів — Дмитра, Стефана і Йосифа та 8 внуків. Похорон відбувся в суботу 2 жовтня 1960 р. із похоронного заведення Петра Яреми до української катол. церкви св. Покрови Божої Матери в Бронкс, а відтак на цвинтар св. Хреста в Арлінґтоні, Н. Дж. — Вічна Йому Пам'ять!

Управа Відділу

Онисим АЛЕКСАНДРОВИЧ, довголітній член Братства св. Юрія, 160 Відд. в Джамейці, Н.Й., помер у лікарні в Джамейці дня 9-го жовтня 1960 р. Покійний народився 1882 р. в селі Вербиці, Бібрецького повіту, Західна Україна, а до УНСоюзу вступив у березні 1913 р. Залишив у смутку родича Андрія Альтмана. Він відзначався лагідною вдачею та приязною поведінкою, що з'єднала йому численних приятелів. Вони то разом з членами Відділу 160 супроводжали його на місце вічного спочинку. — Вічна Йому Пам'ять!

Матвій Костишин, секр.

Іван КОЗИР, довголітній член Т-ва „Запорозька Січ", Від. 251 в Клівленд, Огайо, помер дня 30-го вересня 1960 р., в 33-му році життя. Покійний був одиноким сином Катерини і Василя Козира — предсідника цього Т-ва. Покійний Іван, мимо свого страдального шляху життя, був доброї, лагідної вдачі і доброго серця, через що був люблений родиною, сусідами, приятелями й знайомими. В останню дорогу випроваджали його з великим сумом родичі, сестра Галина, численна родина, сусіди, приятелі та члени Т-ва. Похорон відбувся дня 3-го жовтня ц. р. з церкви св. Ап. Петра і Павла на католицький цвинтар цієї парохії. — Вічна Йому Пам'ять!

Я. Кравчук, секр.

ТАРЗАН, ч. 4545. Знов крива вий рубін!

THE APE-MAN DECIDED TO CARRY HIS WARD TO WATER, DURING WHICH TIME HE HEARD DELIRIOUS MUMBLING-- "SHE-DEVIL--BLOOD RUBY--MAN...ITS SIZE!"

TARZAN WAS AGHAST. THE MAN SPOKE OF THE SAME THINGS WRITTEN ON THE SKELETON'S PAPER!

TARZAN CLEANSED AND REVIVED THE MAN. CURIOSITY CONSUMED HIM NOW--WHAT FANTASTIC TALE WAS HE ABOUT TO HEAR?

Мавполюд вирішив завести свою підопічну особу до води, і під час того він чув маячне мимрення. — Вона... Чорт... Кривавий рубін.. Людина, його величина!

Тарзан був приголомшений; людина говорила про те саме, що було написано в листі скелета!

Тарзан обмив і привів до притомности чоловіка. Цікавість розпирала його тепер... Яку то фантастичну історію він почує?